

Bruine Bank Race

Fortuyn II (links) en Zwerver met ruime wind op volle zee. Bron: Maritiem Digitaal

100 Mijl Bruine Bank Race sinds 1951

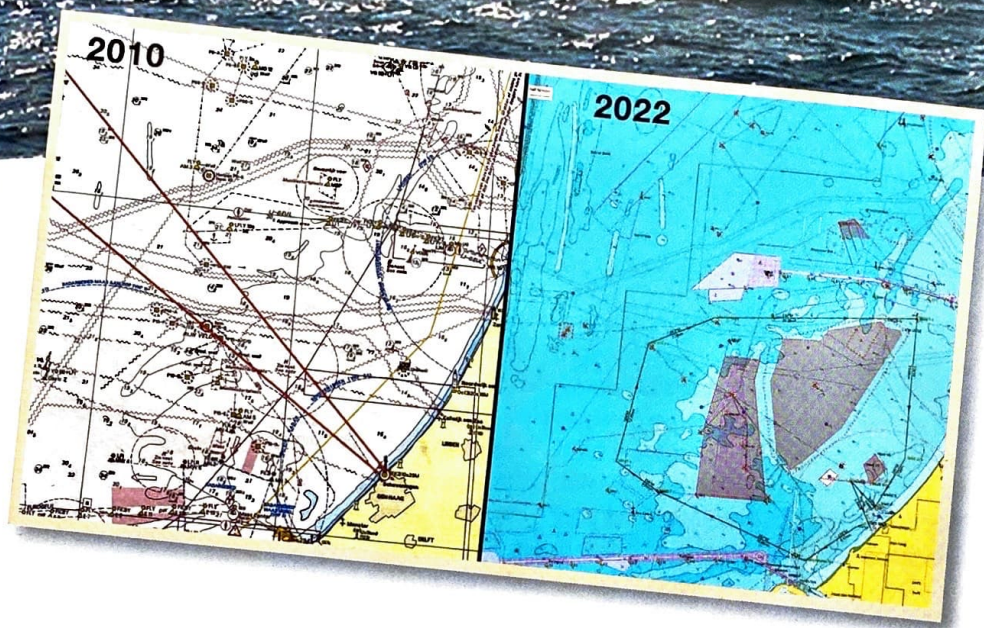
De Jachtclub Scheveningen bestaat een respectabele 50 jaar. Sommige wedstrijden bestaan echter al veel langer. Neem de 100 Mijl Bruine Bank Race. Deze wedstrijd, voor het eerst gezeild in 1951, heeft in de loop der jaren heel wat vallen en opstaan gekend. Het boek 'Westrijdzeilen op Zee' van Coolhaas geeft informatie over die eerste jaren. Het moest een jaarlijks terugkerende wedstrijd worden die zou dienen als kwalificatie voor het lidmaatschap van de Noordzee Cub. Dat is tegenwoordig heel wat makkelijker geworden.

Die eerste 100 Mijl Race, gestart in Hoek van Holland verliep, rond een uitlegger op de Bruine Bank, naar IJmuiden. Acht schepen verschenen aan de start en de winnaar werd de Fortuyn II van de Koninklijke Marine Jacht Club. Er was weinig wind en mede door de sterke tegenstroom startte het veld 21 seconden tot 2 uur te laat! Dat laat starten door tegenstroom kennen we wel hier op Scheveningen, maar twee uur zou tegenwoordig onherroepelijk tot een DNS leiden. Drie andere schepen moesten opgeven. Winnaar van die eerste 'Bruine Bank' werd de Fortuyn II van de KMJC. Navigeren konden ze wel bij de Koninklijke Marine. Het jaar daarop wist de Fortuyn II als enige jacht de uitlegger te vinden en te

ronden. Er zijn zelfs edities geweest waarin geen enkel jacht de uitlegger kon vinden. De 'Bruine Bank' is in de jaren '50 nooit een populaire race geworden. Na diverse jaren met wisselende deelname, werd, wegens gebrek aan belangstelling, in 1958 de stekker eruit getrokken.

Zo'n 50 jaar later komen Jules Bänffer, Dick Koopmans, Huib Swets en Pieter Parie, de drijvende krachten achter Shorthanded.nl, op het idee de 100 Mijl Bruine Bank Race weer in het leven te roepen. En dat was wat mij betreft precies op tijd. Ik heb Firestorm gekocht in 2009 en was, want nog geen team, op zoek naar short handed wedstrijden.

*Ontmoeting op de Bruine Bank in 2011.
Tuned is gerond en op de terugweg.
Firestorm moet nog ronden.*

Zoveel wedstrijdervaring had ik nou ook weer niet, maar ik heb altijd wel flinke afstanden gezeild en deze two handed wedstrijd leek daarom de ideale instapper. In 2010 wordt de 100 Mijl vanuit Scheveningen tijdens de NSR verzeild en met zeilvriend Joost stonden we als team ingeschreven. Een leuk element dat de mannen van Shorthanded.nl in de Bruine Bank nieuwe stijl hadden ingebracht, was dat jezelf kon bepalen hoe je de uitlegger wenste te ronden. De uitlegger bleek in dit geval te bestaan uit twee west kardinalen grofweg ten noorden en zuiden van de Bruine Bank. Rechtsom of linksom werd nog een heel gepuzzel met de voorspelde afnemende wind. Een nog grotere uitdaging was dat de organisatie niet wist of de kardinalen er daadwerkelijk nog wel waren. Op de kaart van 2010 waren ze namelijk verdwenen en men had niemand bereid gevonden om even te gaan kijken. Nu wil het toeval dat mijn kaarten zelden up to date zijn. Ik kon de posities achterhalen uit de kaart van 2002 en besloten werd dat, mochten de kardinalen er niet zijn, er op die posities virtuele rondingen gemaakt zouden worden.

Zaterdag 22 mei 2010 om 09:30 startten we in een veld van 12 boten. Extra spannend is de deelname van Arethusa, ook een J/109 en omdat we Firestorm nog niet zo goed in de vingers hadden, een ideale sparring partner. Overmoedig, of beter gezegd, onervaren als ik was, startten we gezien de sterk afnemende wind met overlappende genua #2. Bij de start was er een westelijke wind 4/5 en Joost kreeg het flink voor z'n kiezen. Toch deden we het niet slecht omdat we gedurende de dag Arethusa voor wisten te blijven. Ik denk dat we zo'n 35 mijl gevaren hadden voor we de beslissing moesten nemen, linksom of rechtsom. Ik had flink zitten puzzelen en na overleg besloten we linksom te gaan. Firestorm was in 2010 wel zichtbaar op de AIS, maar zelf konden we geen andere boten uitlezen. Het veld was door de afnemende wind en tegengestane stroom behoorlijk uit elkaar geslagen en we rondden moederziel alleen de noordelijke kardinaal VQ 9 die er inderdaad lag.

Op weg naar de zuidkardinaal kwamen we als eerste Sec Hayaj tegen die langzaam, tegen de stroom in, noordwaarts kroop, terwijl

Firestorm met stroom mee onder de grote A2 gennaker zuid ging. Nico Budel van de Sec Hayaj had weliswaar ingeschreven, maar was tijdens de start nog zonder co-schipper. Op het laatste ogenblik had 'ie Jules Bänffer bereid gevonden op te stappen en de organisatie had toestemming gegeven een paar uur later te starten. Arethusa verscheen toen we al halverwege de zuidelijke Q 9 kardinaal waren. We waren bijzonder in onze nopjes omdat we op dat moment mijlen voor lagen. Niet veel later leerden we het effect kennen van diep downwind varen met stroom tegen. Op de plotter moesten we met lede ogen zien hoe de track steeds breder begon uit te waaiëren. De wind nam alsmaar verder af, het zou nog een lange nacht worden.

Vroeg in de ochtend finishten we in Scheveningen zonder ooit nog een andere deelnemer gezien te hebben. Dat kon nooit slecht gegaan zijn, dachten we. Maar 'It ain't over till the fat lady sings' zoals het gezegde gaat. Tot onze stomme verbazing lag Arethusa keurig in de derde haven, opgeruimd en met een fris gedouchte bemanning. Kees Meis vertelde me

Nu niet meer voor te stellen, maar in 2012 lag de startlijn tussen de grote pieren van IJmuiden.

dat 'ie, op het moment waarop we elkaar tegen kwamen, al wist dat we het niet zouden gaan redden. We hadden een lesje in stroom en wind strategie gekregen. Uiteindelijk zijn maar zes boten gefinished. Snelste was Tuned, de Open 40 van de latere sponsor van deze wedstrijd. Arethusa werd tweede en was twee uur sneller dan Firestorm. Stinkfoot, een J/92 en Firestorm deelden de 4e/5e plaats. Zesde en laatste die nog wist te finishen was een J/105 genaamd JSMLXL.

Vanaf 2012 werd de race vanuit IJmuiden verzeild. Leuke evenementen met een start op vrijdag en zaterdag in de middag, door Tuned georganiseerde Optimist wedstrijdjjes tussen de steigers. In 2018 werd de laatste Bruine Bank verzeild vanuit IJmuiden en dat werd een memorabele. De voorspelde omstandigheden spraken van zeer zwaar weer. Van de 13 inschrijvers kwamen er maar 8 aan de start. De baan leidde eerst naar de Zh ter hoogte van Den Helder en op het moment dat het veld daar aan kwam zwaaiden vijf deelnemers af. Ajeto, Firestorm en Jaffix rondde de Zh in die volgorde. Tijdens de slag naar het westen werden de omstandigheden slechter en slechter. Bij Texel had Firestorm de genua #3 al gewisseld voor de #4 en in de loop van de avond voeren we met dubbelrif. Toen de vlagen in de 40 knopen gingen, overwogen we nog om naar de storm jib te wisselen. Maar ja, hoe doe je zoiets hoog aan de wind in die enorme zeegang. Terwijl Jochem Hamstra aan de lage kant zat te trimmen verdween 'ie in een

bruisende breker onder water. Ik zat aan de hoge kant aan het roer, liet me naar beneden glijden en begon in het wilde weg in de watermassa te grijpen. Toen het water week bleek hij tot m'n verbazing nog steeds op dezelfde plek bij de lier te zitten. Hij draaide zich naar me om, het Spinlock vest opgeblazen, met een door de interieur verlichting veroorzaakt aureool. Ik ben niet gelovig, maar ik zag daar toch een vingervijzing in. Jochem had me die morgen verteld dat 'ie vader ging worden en ik dacht maar één ding: deze man moet thuis komen. Nog nooit eerder hadden we een race afgebroken, nooit eerder ook was Firestorm onder dubbel rif en genua #4 de pieren van IJmuiden binnen gesurfed. Ajeto! is als eerste gefinished en Jaffix als tweede. Deze vier mannen mogen tegen de wind in pissen. En daar hoeven ze wat mij betreft Kaap Hoorn niet voor te ronden.

Nu alweer enige jaren heeft de Jachtclub Scheveningen de 100 Mijl Bruine Bank onder z'n hoede. De 100 mijl lange baan voert sinds 2016 al niet meer om de Bruine Bank heen. De kardinalen waren voorgoed opgeheven. Wat ook opgeheven was is het gevoel van vrijheid wat je hebt als je na een start kunt gaan waar je maar wilt. Een lege zee, een lege kaart als een vel blank papier. Aanvankelijk hebben we vanuit Scheveningen nog een jaar kunnen varen met de optie om links of rechtsom te gaan. Nu bepaald de kustwacht de strategie en is het voorgoed rechtsom. Een vergelijking met de baan van 2010 laat zien hoe druk het

is geworden op de Noordzee: scheepvaartroutes, windmolenparken, ankergebieden, productieplatforms en een Noordzeeboerderij. Al varen we er tegenwoordig niet meer omheen, toch leeft de Bruine Bank voort in de 100 Mijl, al is het dan alleen in naam.

En de Bruine Bank?

Dat is een zandbank op ruim 40 mijl ten westen van IJmuiden. Grootste gedeelte ligt op Nederlands gebied tegen de diepwater route aan en het oppervlak is ongeveer zo groot als het IJsselmeer. Tenzij je een duikpak aantrekt zul je het niet zien. Op het ondiepste punt is het nog altijd 16 meter diep. Voor het einde van de IJstijd zo'n 8.000 - 10.000 jaar geleden, was het een heuvel die onderdeel uitmaakte van het zogenaamde Doggerland. Het is nu moeilijk voor te stellen dat het gebied ooit bebost en bewoond is geweest. Bewijs daarvoor zijn boomwortels, menselijke botresten en primitieve werktuigen die door diverse archeologische expedities zijn opgevestigd. Het is een belangrijk paaigebied voor bot en schol waardoor het een eldorado voor alken, zilvermeeuwen en zeekoeten is. Ook zijn er veel bruinvissen te vinden. Al met al komen er zo'n 80 vogelsoorten voor waardoor het beschouwd wordt als speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn. In 2020 is het aangewezen als een Natura 2000 gebied.

Wim van Slooten